

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
պարոն ՀՈՎԻԿ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Աբրահամյան

Ձեզ ենք ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եզրակացությունը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավորներ Հեղինե Բիշարյանի, Հովհաննես Մարգարյանի և Վարդան Բոստանջյանի՝ օրենսդրական նախաձեռնության կարգով ներկայացրած «Առողիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ:

Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության նախաձեռնությամբ Ազգային ժողովի քննարկմանը ներկայացված և 2011 թվականի մայիսի 26-ին ընդունված «Առողիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանվում են առողիտ իրականացնող անձանց լիցենզավորման պայմաններն ու պահանջները և պատասխանատվության միջոցներն էականորեն խստացնելու վերաբերյալ մի շարք դրույթներ, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը նպատակահարմար է համարում պարտադիր ապահովագրության մասով 'նոր' ավելի

խստացնող պահանջ սահմանելու վերաբերյալ հարցին անդրադառնալ մեկ տարի հետո:

Միաժամանակ առաջարկում ենք նախագծով հստակեցնել աուդիտի ենթարկվող անձի իրավունքները՝ աուդիտ իրականացնող անձի կողմից ոչ որակյալ ծառայություններ մատուցելու հետևանքով կրած վնասները փոխհատուցելու հարցերում: Մասնավորապես, առաջարկում ենք նախագիծը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր հոդվածով.

«Հոդված 3. Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր՝ «ե» կետով.

ե) ստանալ փոխհատուցում՝ աուդիտ իրականացնող անձի կողմից ոչ որակյալ ծառայություններ մատուցելու հետևանքով կրած վնասների համար»:

Միաժամանակ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն իր պատրաստակամությունն է հայտնում համագործակցել նախագծի հեղինակների հետ՝ նախագիծը լրամշակելու հարցում:

Հայտնում ենք, որ, ներկայացված օրենքի նախագիծը Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում քննարկելիս, հարակից զեկուցմամբ հանդես կգա Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարար Վաչե Գաբրիելյանը:

Կից ներկայացվող փաստաթղթերում տրվում է օրենքի նախագծի կարգավորման ազդեցության գնահատականը:

Հարգանքով՝

ՏԻԳՐԱՆ ՍԱՐԳՍԱՅԱՆ

**ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ**

**«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ
կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի ընդունման դեպքում**

«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի ընդունումն առողջապահության բնագավառի վրա ազդեցություն չի ունենա:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

**«Աուդիտորական ծառայությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում
լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի
տնտեսական, այդ թվում՝ փոքր և միջին ձեռնարկատիրության բնագավառում կարգավորման
ազդեցության գնահատման**

«Աուդիտորական ծառայությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (այսուհետ՝ Նախագիծ) գործարար և ներդրումային միջավայրի վրա կարգավորման ազդեցության գնահատման նպատակով իրականացվել են նախնական դիտարկումներ:

Գնահատման նախնական փուլում պարզ է դարձել, որ Նախագծի ընդունման դեպքում, դրա կիրարկման արդյունքում գործարար և ներդրումային միջավայրի վրա նախատեսվում է **բացասական** ազդեցություն՝ հաշվի առնելով հետևյալը.

- Նախագծով սահմանվում է աուդիտորական կազմակերպությունների գործունեության իրականացման արդյունքում երրորդ անձանց գույքային վնաս պատճառելուց առաջացած իր պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրման պահանջ, որի արդյունքում կավելան մատուցվող ծառայությունների արժեքը, ինչը իր հերթին կավելացնի տնտեսվարողների ծախսերը համանման ծառայությունների ձեռքբերման համար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

**«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության
օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի մրցակցության
բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման**

«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծով (այսուհետ՝ Նախագիծ) նախատեսվում է աուդիտ իրականացնող անձանց պատասխանատվության ապահովագրման պահանջի սահմանում:

Նախագծի մրցակցության բնագավառում ազդեցության գնահատման գործընթացի նախնական փուլում պարզվել է, որ Նախագծով կարգավորվող շրջանակները առնչվում են աուդիտային ծառայությունների և աուդիտ իրականացնող անձանց պատասխանատվության ապահովագրման ծառայությունների շուկաների հետ:

Ազդեցության գնահատման բուն գործընթացի փուլում առանցքային ուղղություններով կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվել է, որ Նախագծի ընդունմամբ

համապատասխան շուկաներում մատակարարների քանակի ուղղակի, անուղղակի սահմանափակում կամ վերջինիս հնարավորություն, միմյանց հետ մրցելու մատակարարների հնարավորության սահմանափակում կամ սահմանափակման հնարավորություն, միմյանց հետ մրցելու մատակարարների շարժառիթների սահմանափակում և դրա հնարավորություն չի առաջանում:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝ արձանագրվել է Նախագծի ընդունմամբ մրցակցության միջավայրի վրա ազդեցություն չհայտնաբերվելու եզրակացություն:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

<<Աուդիտորական գործունեության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ կատարելու մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի /այսուհետ՝ նախագիծ/ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատման

Նախագծի՝ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատումն իրականացվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հունվարի 14-ի <<Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի՝ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում կարգավորման ազդեցության գնահատման իրականացման կարգը հաստատելու մասին>> N 18-Ն որոշման համաձայն:

Սոցիալական պաշտպանության ոլորտում նախագիծն ունի չեզոք ազդեցություն:

ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Աուդիտորական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի բնապահպանության բնագավառում կարգավորման

1. «Աուդիտորական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ օրենքի) նախագծի ընդունման արդյունքում շրջակա միջավայրի օբյեկտների՝ մթնոլորտի, հողի, ջրային ռեսուրսների, ընդերքի, բուսական և կենդանական աշխարհի, հատուկ պահպանվող տարածքների, վրա բացասական հետևանքներ չեն առաջանում:

2. Օրենքի նախագծի չընդունման դեպքում շրջակա միջավայրի օբյեկտների վրա բացասական հետևանքներ չեն առաջանում:

3. Օրենքի նախագիծը բնապահպանության ոլորտին չի առնչվում, այդ ոլորտը կանոնակարգող իրավական ակտերով ամրագրված սկզբունքներին պահանջներին չի հակասում: Օրենքի կիրարկման արդյունքում բնապահպանության բնագավառում կանխատեսվող հետևանքների գնահատման և վարվող քաղաքականության համեմատական վիճակագրական վերլուծություններ կատարելու անհրաժեշտությունը բացակայում է:

**ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՏԻՈՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ**

**«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում
լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի վերաբերյալ**

«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում
լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագիծն իր մեջ
Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2009 թվականի հոկտեմբերի 22-ի «Նորմատիվ
իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն բնագավառում կարգավորման ազդեցության
գնահատման իրականացման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 1205-Ն որոշմամբ հաստատված
Կարգի 9-րդ կետով նախատեսված որևէ կոռուպցիոն գործոն չի պարունակում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ
կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի բյուջետային
բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման վերաբերյալ

«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրա-
ցումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծով առաջարկվում
է պարտադիր աուդիտ իրականացնող անձանց պատասխանատվության պարտադիր ա-
պահովագրում, որը կարգավորվելու է ապահովագրության պայմանագրով: Հիմք ընդունելով վե-
րոշարարյալը՝ նախագծի ընդունումը բյուջեի եկամտային մասում ազդեցություն չի ունենա:

«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում
լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի վերաբերյալ հայտնում ենք, որ ՀՀ
օրենքի նախագծի ընդունվելու կամ չընդունվելու դեպքում, ՀՀ պետական բյուջեի
մուտքերի և ելքերի, ինչպես նաև բյուջետային բնագավառում քաղաքականության
փոփոխմանը չի հանգեցնում:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ****«Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության
օրենքում լրացում կատարելու մասին**

Հոդված 1. «Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի ՀՕ-512-Ն օրենքի (այսուհետ՝ օրենք) 4-րդ հոդվածը լրացնել նոր պարբերությամբ՝ հետեյալ բովանդակությամբ՝ «մասնագիտական պատասխանատվության ապահովագրում- աուդիտորի մասնագիտական գործունեության արդյունքում երրորդ անձանց պատճառված վնասների համար նյութական պատասխանատվության ապահովագրում»:

Հոդված 2. Օրենքը լրացնել նոր 18¹ հոդվածով՝ հետեյալ բովանդակությամբ՝

«Հոդված 18¹ . Աուդիտորական անձանց մասնագիտական պատասխանատվության ապահովագրումը

1. Աուդիտորական անձն իրավունք ունի, իսկ պարտադիր աուդիտորական անձն իրավունք ունի պարտավոր է ՀՀ «Քաղաքացիական օրենսգրքով» սահմանված կարգով ապահովագրել աուդիտորական ծառայություններ մատուցելու վերաբերյալ պայմանագրի խախտումից եւ (կամ) աուդիտորական գործունեության իրականացման արդյունքում երրորդ անձանց գույքային վնաս պատճառելուց առաջացած իր պատասխանատվությունը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված դեպքերում աուդիտորական անձն կրում է նյութական պատասխանատվություն: Աուդիտորական կազմակերպության աուդիտորի կողմից աուդիտորական անձն իրականացրած աուդիտորը եւ այն աուդիտորական կազմակերպությունը, որին վերջինս ներկայացնում է, կրում են համապարտ նյութական պատասխանատվություն»:

Հոդված 3. Սույն օրենքը ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրվանից:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ**«ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՕՐԵՆՔԻ
ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ**

Աուդիտորական գործունեությունը կարգավորող օրենսդրության, միջազգային փորձի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ներկայումս հատուկ կարեւորություն է ստանում պարտադիր աուդիտը, որը տնտեսավարող սուբյեկտների իրական ֆինանսական վիճակի վերաբերյալ շահագրգիռ անձանց հավաստի տեղեկատվություն տրամադրելուն ուղղված հիմնական միջոցներից է: Վերջինիս կապակցությամբ պարտադիր աուդիտը ձեռք է բերում հանրային-իրավական նշանակություն, ինչն էլ թույլ է տալիս եզրակացնելու, որ այն անձանց, որոնք իրականացնում են պարտադիր աուդիտ, պետք է

ներկայացվեն հատուկ պահանջներ: Օրենքով սահմանված դեպքերում տնտեսավարող սուբյեկտներին անցկացնում են պարտադիր աուդիտ: Վերջիններս ելնում են աուդիտ իրականացնող անձանց արհեստավարժության եւ նրանց տրամադրած աուդիտորական եզրակացության հավաստիության եւ ճշգրտության կանխավարկածից, սակայն նման պայմաններում տնտեսավարող սուբյեկտը ապահովագրված չէ աուդիտ իրականացնող անձանց կողմից թերանալու հետեւանքով վնասներ կրելու կամ ոչ ճիշտ տեղեկատվության տիրապետելու ռիսկից: Մատնանշված ռիսկը կանխելու կամ դրա բացասական հետեւանքները վերացնելու քաղաքակիրթ եղանակներից ենք համարում, մասնավորապես, պարտադիր աուդիտ իրականացնող անձանց պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրումը: Ապահովագրության պայմանագիրն այս դեպքում հանդիսանում է աուդիտ իրականացնող անձի պատասխանատվության ֆինանսական ապահովման ձեւ:

Աուդիտ իրականացնող անձանց պատասխանատվության ապահովագրումը տարածված է բազմաթիվ երկրներում եւ հաճախ պարտադիր պայման է հանդիսանում: Օրինակ, աուդիտորական գործունեության ապահովագրմանը մեծ ուշադրություն է հատկացվում Շվեդիայում: Աուդիտորներն ու աուդիտորական կազմակերպությունները պետք է կնքեն ապահովագրական պայմանագրեր եւ Աուդիտորական գործունեության հարցերով հանձնաժողովին գրավ վճարելն ի ապահովումն աուդիտորական գործունեության ընթացքում կրած վնասների հատուցման պարտավորության կատարմանը:

Իսպանիայի օրենսդրությամբ աուդիտ իրականացնող անձինք անձնական եւ համապարտ պատասխանատվություն են կրում աուդիտի ենթարկվող անձանց առջեւ աուդիտորների կողմից իրենց պարտավորությունները չկատարելու հետեւանքով պատճառած վնասի համար: Եթե վնասը պատճառվել է աուդիտորական կազմակերպությունում աշխատող աուդիտորի կողմից, ապա պատասխանատվություն է կրում ինչպես աուդիտորը, այնպես էլ աուդիտորական կազմակերպությունը: Այն հիմնադիր աուդիտորները, որոնք չեն ստորագրել աուդիտորական եզրակացությունը, պատճառված վնասի համար կրում են միայն սուբսիդիար պատասխանատվություն:

Այսպիսով, ապահովագրության առկայությունը թույլ է տալիս վնասների հատուցման բեռը դնել ապահովագրական կազմակերպությունների վրա, ինչը գործարար ոլորտում լայն տարածում ստացած երեւույթ է, քանի որ սխալների եւ բացթողումների արդյունքում պատճառված վնասը կարող է լինել շատ էական, իսկ վնաս պատճառողը հաճախ չունի սեփական միջոցների բավարար քանակ այդ վնասը հատուցելու համար: Հետեւաբար, ահրաժեշտ է ներգրավել այլ ֆինանսական միջոցներ: Իսկ դա հնարավոր է միայն ապահովագրության ինստիտուտի շրջանակներում, քանի որ ապահովագրական ընկերությունները ապահովագրման եւ վերաապահովագրման միջոցով ի վիճակի է կրելու բավական խոշոր ռիսկերի պատասխանատվություն: Ապահովագրության միջոցով լուծվում է միաժամանակ երկու խնդիր. մի կողմից, աուդիտ իրականացնող անձն ապահովագրում է իրեն տնտեսավարող սուբյեկտին կամ երրորդ անձանց պատճառած վնասի հատուցմամբ պայմանավորված նյութական կորուստներից, մյուս կողմից, ապահովում է տուժողներին հասանելիք հատուցման ստացումը:

Աուդիտորական գործունեության արդյունքում վնաս կարող է պատճառվել ինչպես աուդիտի ենթարկվող տնտեսավարող սուբյեկտին, այնպես էլ երրորդ անձանց, եւ ապահովագրության պայմանագրով պետք է հաշվի առնել նաեւ այդ հանգամանքը: